

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۶/۰۷

فصلنامه روان سنجی

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۰۸/۱۶

دوره دوازدهم شماره ۴۵

ص ۳۰-۴۰

مدلسازی معادلات ساختاری الگوهای ارتباطی خانواده بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک‌های هویت در دانش آموزان

Structural equation Modelling of family communication patterns on academic performance by mediating identity styles in students

نغمه توکلی^۱، نجمه توکلی^{۲*}، شهربانو دهرویه^۳

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، مدل ساختاری الگوهای ارتباطی خانواده بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک‌های هویت در دانش آموزان بود. روش پژوهش همبستگی از نوع مدل یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل تمامی دانش‌آموز پسر پایه نهم شهرستان قائم‌شهر در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیلی بودند. در این پژوهش، ۳۳۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه به روش در دسترس (با توجه به آن که تمامی دانش آموزان در کلاس‌های زبان انگلیسی شرکت داشتند) انتخاب شدند. جهت جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور (EPT)، مقیاس سبک هویت برزونسکی (ISI-۶G) استفاده شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از معادلات ساختاری با نرم‌افزار SPSS ۱۸ و AMOS ۲۳ استفاده شد. نتایج نشان داد که متغیرهای کمال‌گرایی والدین، الگوهای ارتباطی خانواده، فشار روانی ادراک‌شده، تاب‌آوری، تعلل ورزی و سبک هویت بر عملکرد تحصیلی اثر مستقیم و معنی‌داری دارا هستند و همچنین اثر غیرمستقیم کمال‌گرایی والدین، الگوهای ارتباطی خانواده،

فشار روانی ادراک‌شده، تاب‌آوری و تعلل ورزی با میانجی‌گری سبک هویت بر عملکرد تحصیلی مورد تأیید واقع گردید. پژوهش حاضر نشانگر اهمیت عوامل شناختی مانند فشار روانی ادراک‌شده، سبک هویت، تاب‌آوری، کمال‌گرایی والدین و تعلل ورزی و عوامل اجتماعی مانند الگوهای ارتباطی خانواده در تبیین عملکرد تحصیلی است.

کلمات کلیدی: الگوهای ارتباطی خانواده، عملکرد تحصیلی، سبک‌های هویت، دانش آموزان.

- ۱- دکترای روانشناسی تربیتی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران.
- ۲- نویسنده مسئول: استادیار، موسسه آموزش عالی صنعتی مازندران، بابل، ایران.
- ۳- دکتری تخصصی روانشناسی تربیتی، گروه آموزش عالی ادیب، مازندران، ایران.

Abstract

The aim of this study was structural model of family communication patterns on academic performance by mediating identity styles in students. Correlation research method was structural equation modeling. The statistical population of this study included all male students of ninth grade in Ghaemshahr city in the second semester of ۲۰۱۹-۲۰۱۸. In this study, ۳۳۰ people were selected as the available sample size (considering that all students participated in English language classes). In order to collect data, Fam and Taylor Academic Performance Questionnaire (EPT), Berzonsky Identity Style Scale (ISI-۶G) were used. Structural equations with SPSS ۱۸ and AMOS ۲۳ software were used to analyze the data. The results showed that parental perfectionism, family communication patterns, perceived psychological pressure, resilience, procrastination and identity style had a direct and significant effect on academic performance and also indirect effect of parental perfectionism, family communication patterns, perceived psychological pressure, resilience and procrastination mediated by identity style on academic performance were confirmed. The present study indicates the importance of cognitive factors such as perceived psychological pressure, identity style, resilience, parental perfectionism and prioritisation and social factors such as family communication patterns in explaining academic performance.

Keywords: Family Communication Patterns, Academic Performance, Identity Styles, Students.

مقدمه

در دنیای امروز آموزش، یکی از مهم‌ترین ضروریات زندگی به شمار می‌رود؛ بطوریکه بدون آموزش ادامه زندگی در معرض خطر قرار می‌گیرد، از آنجایی که آموزش، نیازمند هزینه و بودجه زیادی است، لذا هدف از آموزش تحصیلی دانش آموزان افزایش عملکرد تحصیلی آنان است (برونینگ و ریگولون، ۲۰۱۹). دولت‌ها مبالغ هنگفتی از درآمد ملی را به آموزش و پرورش اختصاص می‌دهند و علاوه بر آن، خانواده‌ها برای اشتغال به تحصیل فرزندان خود هزینه‌های زیادی متحمل می‌شوند. افزایش عملکرد تحصیلی به معنای موفقیت تحصیلی می‌باشد. موفقیت تحصیلی یعنی اینکه فراگیران تا چه حد در رسیدن به اهداف دوره آموزشی موفق بوده‌اند (هیلاس و همکاران، ۲۰۱۸).

مدل الگوهای ارتباطی خانواده^۱، یکی از مدل‌های مطرح در مورد خانواده است (غلامی و غفاری، ۱۳۹۶) که به تعاملات در خانواده و نقش آن در سازگاری مؤثر با محیط می‌پردازد (سلطان آبادی، ۱۳۹۴). مفهوم الگوهای ارتباطی خانواده به چگونگی ارتباط اعضای خانواده با یکدیگر و اینکه افراد خانواده چگونه ارتباطات خانوادگی را معنا می‌کنند، اشاره دارد (کوئرنر و فیتزپاتریک^۲، ۲۰۰۴). در الگوهای ارتباطی خانواده، دو بعد زیربنایی هم‌نوایی و گفت‌و شنود شناسایی شده است (رایس، ری، دیویس و دبلایره^۳، ۲۰۱۵). بعد هم‌نوایی مصداق و درجه‌ای از الگوهای ارتباط خانوادگی است که بر اعضاء در جهت یکسان کردن نگرش، ارزش‌ها و عقاید، فشار می‌آورد (مک لنتیر، ورسلی، کورکوران، هریسون وود و بنتال^۴، ۲۰۱۸). این نوع جهت‌گیری بر هماهنگی، اجتناب از تعارض و کشمکش و وابستگی و چسبندگی اعضاء به یکدیگر تأکید دارد (کوئرنر و فیتزپاتریک^۵، ۲۰۰۴).

^۱. family communication patterns

^۲. Fitzpatrick & Koerner

^۳. Rice, Ray, Davis, DeBlaere, & Ashby

^۴. McIntyre, Worsley, Corcoran, Harrison Woods, & Bentall

^۵. Koerner & Fitzpatrick

به عقیده بروزنسکی^۱ (۲۰۱۲) محیط مدرسه و دانشگاه فرصتی فراهم می‌کند تا فرد را در شکل‌گیری یک هویت پایدار یاری رساند و چهارچوبی را برای تصمیم‌گیری‌ها و حل مسئله و مقابله با مشکلات روزمره فراهم می‌کند، بر همین اساس سه سبک هویتی^۲ تحت عناوین سبک‌های اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم یا اجتنابی را می‌توان در نظر گرفت. افراد دارای سبک اطلاعاتی، به‌صورت فعال اطلاعات مرتبط با خود را جستجو و ارزیابی کرده و به هنگام مواجهه با موقعیت‌ها و شرایط ناهمخوان، فعالانه به تغییر یا اصلاح جنبه‌هایی از هویت خود اقدام می‌کنند (کایر و هوگلی^۳، ۲۰۱۸)، در سبک هنجاری، افراد تجویزات و ارزش‌های اساسی و مهم دیگران و برگرفته از نظم موجود را مورد توجه قرار داده و جهت هم‌نواپی و انطباق با آن‌ها رفتار می‌کنند (ژی و همکاران^۴، ۲۰۱۸) و نهایتاً در سبک سردرگم یا اجتنابی، افراد اصولاً از مواجهه و مقابله با موقعیت‌های تعارض‌آمیز که مستلزم اتخاذ تصمیمات منطقی است اجتناب ورزیده و یا مقابله با آن‌ها را به تأخیر انداخته و دائماً دفع الوقت می‌کنند (مک لنتیر، ورسلی، کورکوران، هریسون وود و بنتال^۵، ۲۰۱۸). به‌طور کلی هدف از انجام این پژوهش تعیین اثر کمال‌گرایی والدین، الگوهای ارتباطی خانواده، فشار روانی ادراک‌شده، تاب‌آوری و تعلل ورزی بر عملکرد تحصیلی با نقش میانجی سبک‌های هویت در دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در برنامه‌های سازمان‌یافته بود.

با توجه به مطالب فوق می‌توان دریافت که افت تحصیلی و عملکرد نامناسب دانش‌آموزان از اهمیت خاصی برخوردار است، زیرا اگر این دانش‌آموزان دارای عملکرد نامناسب باشند به خاطر حساسیت مقطع تحصیلی و ارتباط آن با آینده شغلی و اجتماعی افراد مسیر زندگی فرد را دچار تغییر می‌نماید و با توجه به اینکه موضوع فوق از اولویت‌های تحقیقاتی معاونت آموزشی سازمان آموزش و پرورش به شمار می‌آید، این مطالعه باهدف تعیین اثر کمال‌گرایی والدین، الگوهای ارتباطی خانواده، فشار روانی ادراک‌شده، تاب‌آوری و تعلل ورزی بر عملکرد تحصیلی با نقش میانجی سبک‌های هویت در دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در برنامه‌های سازمان‌یافته انجام می‌شود، بنابراین پرسش اصلی این است که آیا کمال‌گرایی والدین، الگوهای ارتباطی خانواده، فشار روانی ادراک‌شده، تاب‌آوری و تعلل ورزی بر عملکرد تحصیلی با نقش میانجی سبک‌های هویت در دانش‌آموزان مشارکت‌کننده در برنامه‌های سازمان‌یافته اثر دارد؟

^۱. Berzonsky

^۲. identity styles

^۳ Kyere, & Huguley

^۴ Xie, et al

^۵. McIntyre, Worsley, Corcoran, Harrison Woods, & Bentall

روش

این پژوهش از نوع همبستگی مبتنی بر روش مدل یابی معادلات ساختاری (SEM) به طور خاص معادلات رگرسیونی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر را تمامی دانش آموز پسر پایه نهم شهرستان قائم شهر تشکیل دادند که در کلاس‌های زبان انگلیسی سطح پیشرفته هم‌زمان در مدرسه در نیمسال دوم تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۷ مشغول به تحصیلی بودند. در این پژوهش برای تعیین حجم نمونه با توجه به تعداد متغیرهای مشاهده‌شده و تخصیص ضریب ۱۵ برای هر متغیر مشاهده‌شده (۲۲ متغیر مشاهده‌شده در مدل) و با احتساب احتمال وجود پرسشنامه‌های ناقص ۳۳۰ نفر به‌عنوان حجم نمونه به روش در دسترس (با توجه به آن که تمامی دانش آموزان در کلاس‌های پیشرفته‌ی زبان انگلیسی شرکت دارا باشند) انتخاب شدند.

پرسشنامه عملکرد تحصیلی فام و تیلور^۱ (EPT): این مقیاس توسط فام و تیلور (۱۹۹۹) طراحی شد. این پرسشنامه دارای ۴۸ سؤال بوده و هدف آن ارزیابی عملکرد تحصیلی از حوزه‌های مختلف (خودکارآمدی ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، تأثیرات هیجانی ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، برنامه‌ریزی ۱، ۲، ۳، ۴، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۴۰، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۸، فقدان کنترل پیامد ۵، ۶، ۳۷، ۳۸، انگیزش ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۷) می‌باشد. نمره‌گذاری پرسشنامه به صورت طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای می‌باشد از ۵ خیلی زیاد تا هیچ ۱ است و البته این شیوه نمره‌گذاری در مورد سؤالات شماره ۸، ۲۳، ۲۶ و ۳۳ معکوس شده. برای به دست آوردن امتیاز مربوط به هر بعد، مجموع امتیازات مربوط به تک‌تک سؤالات آن بعد را باهم محاسبه نمایید. ضمناً سؤال شماره ۷ نمره نمی‌گیرد. به هر یک از این عامل‌ها نمره‌ای اختصاص یافته است که به ترتیب ۵ و ۴ و ۳ و ۲ و ۱ می‌باشد و بر این اساس نمره کمتر از ۵۳ نشان‌دهنده خودکارآمدی ضعیف و نمره بالاتر از ۸۵ نشان‌دهنده خودکارآمدی قوی می‌باشد. نمره کمتر از ۲۸ بیانگر تأثیرات هیجانی ضعیف و نمره ۵۳ به بالا بیانگر تأثیرات هیجانی قوی می‌باشد. نمره کمتر از ۱۱ بیانگر برنامه‌ریزی ضعیف و نمره بالاتر از ۲۳ بیانگر برنامه‌ریزی قوی می‌باشد. نمره کمتر از ۶ بیانگر کنترل پیامد ضعیف و نمره بالاتر از ۱۳ بیانگر فقدان کنترل پیامد قوی می‌باشد. نمره کمتر از ۱۴ بیانگر انگیزش ضعیف و نمره بالاتر از ۲۴ بیانگر انگیزش قوی می‌باشد. نمره کمتر از ۱۲۰ بیانگر عملکرد تحصیلی ضعیف و نمره بالاتر از ۱۷۵ بیانگر عملکرد تحصیلی قوی و نمره بین ۱۷۴-۱۲۱ بیانگر عملکرد تحصیلی متوسط می‌باشد. روایی سازه و همگرا توسط سازندگان مورد تأیید واقع گردیده شد پایایی پرسشنامه هم توسط روش آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفت که به ترتیب در خصوص خودکارآمدی ۰/۹۴، تأثیرات هیجانی ۰/۸۶، برنامه‌ریزی ۰/۹۵، فقدان کنترل پیامد ۰/۷۷ و انگیزش ۰/۸۲ و کل آن ۰/۸۱ محاسبه گردیده است و در

^۱. Educational Performance Test

ایران در پژوهش در تاج (۱۳۸۳) روایی محتوای و روایی سازه این مقیاس توسط روش تحلیل عاملی مورد تأیید قرار گرفت. پایایی پرسشنامه هم توسط روش آلفای کرونباخ مورد ارزیابی قرار گرفت که به ترتیب در خصوص خودکارآمدی ۰/۹۲، تأثیرات هیجانی ۰/۷۳، برنامه‌ریزی ۰/۹۳، فقدان کنترل پیامد ۰/۶۴ و انگیزش ۰/۷۳ و کل آن ۰/۷۴ محاسبه گردیده است.

پرسشنامه الگوهای ارتباطی خانواده^۱ (RFCP): پرسشنامه تجدیدنظر شده الگوی ارتباطی خانواده (RFCP) در سال ۱۹۹۴ مشتمل بر ۲۶ گویه توسط فیتزپاتریک و ریچی طراحی شد. این پرسشنامه دارای دو زیرمقیاس به نام‌های جهت‌گیری همنوایی (۱۶-۲۶) و جهت‌گیری گفت‌وشنود (۱-۱۵) می‌باشد. پرسشنامه حاضر نسخه‌ای است که توسط فرزندان پاسخ داده می‌شود. پرسشنامه تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده ۱۵: این ابزار توسط ریچی و فیتزپاتریک (۱۹۹۴) طراحی شده و میزان موافقت یا عدم موافقت پاسخ‌دهنده را با ۲۶ گویه که درباره وضعیت ارتباطات خانواده وی هستند در دامنه‌ی ۵ درجه‌ای مورد گویه قرار می‌دهد. نمره ۴ معادل کاملاً موافقم و نمره صفر معادل کاملاً مخالفم است. ۱۵ گویه اول مربوط به بعد جهت‌گیری گفت‌وشنود و ۱۱ گویه بعدی مربوط به بعد جهت‌گیری همنوایی هستند. هر آزمودنی دو نمره از این ابزار به دست می‌آورد. نمره بیشتر در هر مقیاس به این معناست که آزمودنی در خانواده خود به ترتیب جهت‌گیری گفت‌وشنود یا همنوایی بیشتری را ادراک می‌کند. فیتزپاتریک و ریچی (۱۹۹۴) گزارش داده‌اند که ضریب پایایی به روش باز آزمایی در سه گروه سنی متفاوت بعد از یک دوره سه‌هفته‌ای در مورد جهت‌گیری گفت‌وشنود نزدیک به ۱ و در مورد جهت‌گیری همنوایی بین ۰/۷۳ تا ۰/۹۳ بوده است. روایی محتوایی و ملاکی پرسشنامه نیز در پژوهش کوثرنر و فیتزپاتریک (۲۰۰۲) احراز گردیده است، در پژوهش کوروش‌نیا و لطیفیان (۱۳۸۶) روایی این ابزار با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی ۱۶ و همسانی درونی بررسی شده است. نتیجه تحلیل عاملی به شیوه مؤلفه‌های اصلی، استخراج دو عامل جهت‌گیری گفت‌وشنود و جهت‌گیری همنوایی بوده است. بررسی همسانی درونی نشان داده است که گویه‌های مربوط به هر عامل با نمره کل آن عامل بیشترین همبستگی معنی‌دار را دارند و بین نمرات حاصل از دو عامل جهت‌گیری گفت‌وشنود و جهت‌گیری همنوایی نیز به ترتیب با نمره کل ابزار همبستگی‌های معنادار ۰/۷۵ و ۰/۴۴ وجود دارد. در رابطه با پایایی این ابزار، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه گردیده است که برای مقیاس‌های جهت‌گیری گفت‌وشنود و جهت‌گیری همنوایی به ترتیب برابر با ۰/۸۷ و ۰/۸۱ بوده است.

مقیاس سبک هویت برزونسکی^۲ (ISI-۶G): این پرسش‌نامه در سال ۱۹۹۲ توسط برزونسکی طراحی گردیده است که دارای ۴۰ سؤال و ۴ مقیاس (اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم-اجتنابی و تعهد) است که ۱۱ سؤال آن مربوط به مقیاس اطلاعاتی (سؤال‌های شماره ۲-۵-۶-۱۶-۱۸-۲۰-۲۶-۳۰-۳۳-۳۵-۳۷)، ۹ سؤال

^۱ . Revised Family Communication Patterns

^۲ . Brzozinski Identity style inventory

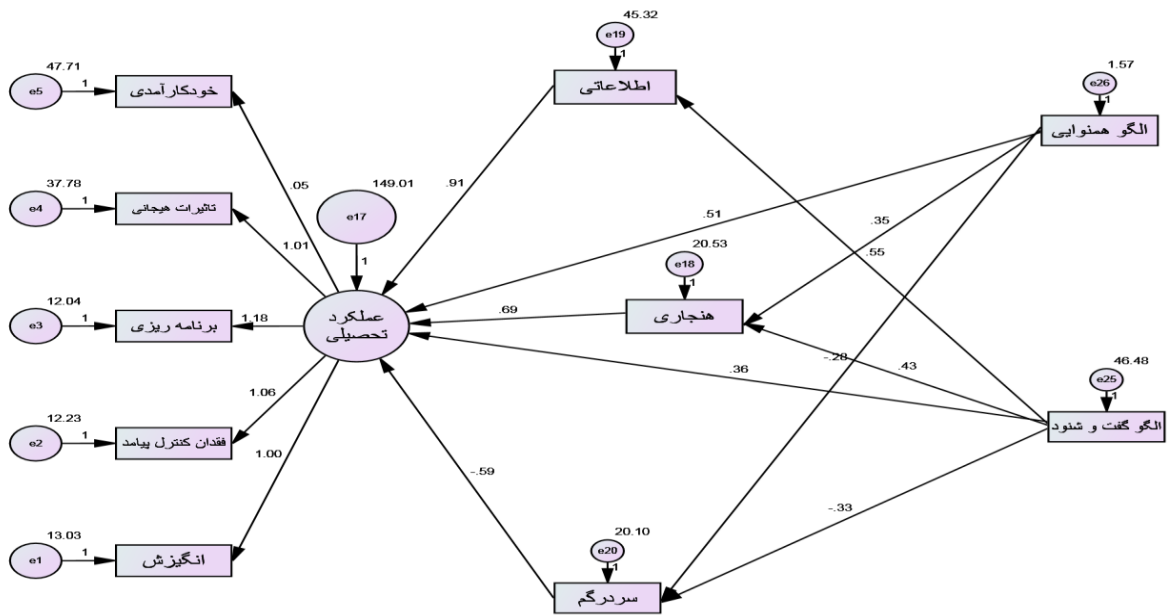
آن مربوط به مقیاس هنجاری (سؤال‌های شماره ۴-۱۰-۱۹-۲۱-۲۳-۲۸-۳۲-۳۴-۴۰) و ۱۰ سؤال آن مربوط به مقیاس سردرگم - اجتنابی (سؤال‌های شماره ۳-۸-۱۳-۱۷-۲۴-۲۷-۲۹-۳۱-۳۶-۳۸) و ۱۰ سؤال دیگر آن مربوط به مقیاس تعهد (سؤال‌های شماره ۱-۷-۹-۱۱-۱۲-۱۴-۱۵-۲۰-۲۲-۳۹) است که برای تحلیل ثانویه استفاده می‌شود و یک سبک هویتی محسوب نمی‌شود. در این پژوهش از ۳۰ سؤال استفاده شد و از ۱۰ سؤال مربوط به تعهد استفاده نشد. نمره‌گذاری این پرسش‌نامه بر اساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای انجام می‌گیرد؛ که امتیاز هر یک به این ترتیب است: کاملاً مخالفم: ۱، مخالفم: ۲، نظری ندارم: ۳، موافقم: ۴، کاملاً موافقم: ۵، همچنین نمره‌گذاری سؤالات ۹-۱۱-۱۴-۲۰ به صورت معکوس می‌باشد؛ بنابراین بیشترین امتیاز این پرسش‌نامه ۲۰۰ و کمترین امتیاز آن ۴۰ می‌باشد. روایی سازه و همگرا پرسش‌نامه سبک هویت توسط سازندگان آن مورد تأیید قرار گرفت. برزونسکی (۱۹۹۲) پایایی به روش آلفای کرونباخ را در خصوص سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۲، سبک هویت هنجاری ۰/۶۶، سبک هویت اجتنابی - سردرگم ۰/۷۳ و کل ۰/۷۹ به دست آورده است. در ایران توسط غضنفری هنجاریایی شد و روایی سازه و همگرا تأیید گردید و پایایی به روش آلفای کرونباخ برابر با سبک هویت اطلاعاتی ۰/۶۷، سبک هویت هنجاری ۰/۵۲، سبک هویت اجتنابی - سردرگم ۰/۶۲ و کل ۰/۷۶ به دست آمده است.

یافته‌ها

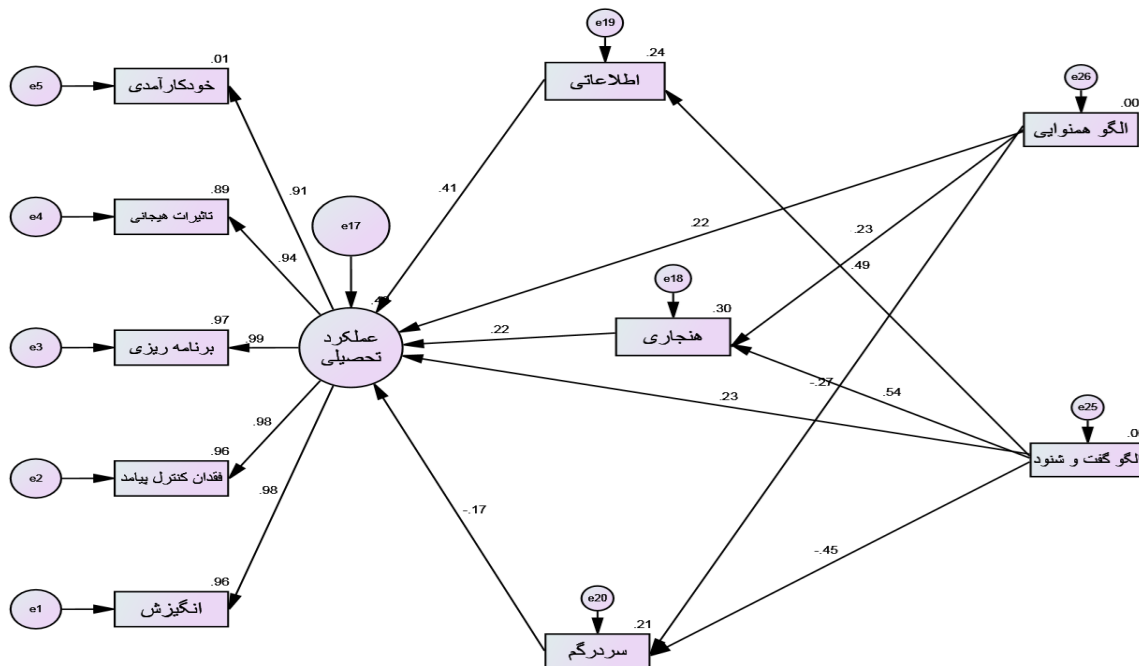
با توجه به جدول ۱، همان‌گونه که مشاهده می‌گردد، مسیرهای غیرمستقیم در نظر گرفته شده با توجه به مقادیر استاندارد شده (β)، به دست آمده، مسیر غیرمستقیم، الگوهای ارتباطی خانواده بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک‌های هویت با توجه به روش برآورد بوت استرپ مورد تأیید واقع گردید.

جدول ۱- برآورد غیرمستقیم مدل با استفاده از روش بوت استرپ

معنی‌داری	حد بالا	حد پایین	B	متغیر
۰/۰۰۰	۰/۳۹۴	۰/۲۴۱	۰/۳۱۲	الگوی هم‌نوایی بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک اطلاعاتی
۰/۰۰۰	۰/۳۵۷	۰/۱۸۶	۰/۲۴۷	الگوی هم‌نوایی بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک هنجاری
۰/۰۰۲	-۰/۲۶۳	-۰/۱۴۸	-۰/۲۰۳	الگوی هم‌نوایی بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک سردرگم
۰/۰۰۰	۰/۴۰۱	۰/۲۴۸	۰/۳۲۰	الگوی گفت‌وشنود بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک اطلاعاتی
۰/۰۰۰	۰/۳۶۸	۰/۱۹۷	۰/۲۵۳	الگوی گفت‌وشنود بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک هنجاری
۰/۰۰۰	-۰/۲۷۵	-۰/۱۶۳	-۰/۲۱۷	الگوی گفت‌وشنود بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک سردرگم

مدل ۱- مدل نهایی مسیرهای استاندارد نشده در پیش‌بینی عملکرد تحصیلی در مسیر غیرمستقیم توسط متغیرهای الگوهای ارتباطی خانواده و سبک‌های هویت

مدل ۲- مدل نهایی مسیرهای آزمون شده به همراه آماره‌های پیش‌بینی استاندارد شده عملکرد تحصیلی در مسیر غیرمستقیم توسط متغیرهای الگوهای ارتباطی خانواده و سبک‌های هویت

بحث

با توجه به نتایج تحلیل انجام شده فرضیه هشتم پژوهش الگوهای ارتباطی خانواده بر عملکرد تحصیلی با میانجی‌گری سبک‌های هویت در دانش‌آموزان اثر غیرمستقیم دارد، تأیید گردیده شد و این نتایج در جهت

روابط این متغیرها با یکدیگر همسو با یافته‌های مک لنتیر، ورسلی، کورکوران، هریسون وود و بنتال (۲۰۱۸)، مستوری، هرندی و عبدلوند (۲۰۱۶) می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت که جهت‌گیری گفت‌وشنود شرایطی را برای اعضای خانواده ایجاد می‌کند که در آن افراد خانواده تشویق به بحث آزاد در تعامل، بحث و تبادل نظر درباره‌ی گستره‌ی وسیعی از موضوعات بدون محدودیت زمانی شوند (امانی و کیانی، ۱۳۹۶)، در این محیط به نسبت آزاد، نه تنها فرزندان در معرض مسائل چالش‌انگیز قرار می‌گیرند بلکه تشویق به کشف باورهای جدید و تصمیم‌گیری بدون ترس می‌شوند در این‌گونه خانواده‌ها فرزندان احساس می‌کنند موردپذیرش خانواده هستند و در رویارویی با چالش‌ها و مسائل مختلف در خانواده و اجتماع نظر آن‌ها به‌عنوان یکی از ارکان تصمیم‌گیری‌ها در خانواده‌ها محسوب می‌شود. در نتیجه از توانایی حل مسئله و تصمیم‌گیری و اعتمادبه‌نفس مناسبی برخوردار می‌شوند که زمینه‌ساز کسب هویت اطلاعاتی و دست‌کم هنجاری خواهد بود. بنابراین، فرد در این‌گونه خانواده‌ها به این باور می‌رسد که در برخورد با چالش‌های اجتماعی، در روابط با همسالان و اداره کردن ناسازگاری‌های بین فردی توانایی دارد و می‌تواند بحران‌های هویتی‌اش را بهتر و مناسب‌تر حل و فصل نماید (بانگ و همکاران، ۲۰۱۶) و همچنین منجر به حسی قوی از خودکارآمدی اجتماعی می‌شود که خود باعث ایجاد ارتباطات مثبت می‌شود. فرد ارتباطات اجتماعی خود را توسعه می‌دهد تا زندگی‌اش را لذت‌بخش و فشارهای محیطی را مدیریت نماید. از طرفی دیگر برای تبیین این یافته می‌توان گفت، والدینی که رابطه‌ی آزاد در بیان احساسات مثبت و گرم با فرزندان‌شان دارند، این رابطه بر عقاید و بیان والدین در رابطه با هیجانات و بر شیوه‌هایی که آن‌ها با سطح هیجانی فرزندان‌شان برخورد می‌کنند؛ اثرگذار است. به‌عبارتی‌دیگر، میزان تعاملات، ارتباطات و پذیرش هیجانات در اوج خود است، در چنین خانواده‌هایی فرد قادر به تنظیم و تعدیل هیجانات مناسب و دوری از هیجانات منفی است پس خانواده‌هایی که گفت‌وشنود بالایی نسبت به خانواده‌هایی که گفت‌وشنود پایین‌تری دارند، خودکارآمدی هیجانی بالایی دارند که کمک‌کننده‌ی روند استقلال که از ویژگی‌های اساسی کسب هویت سازگار می‌باشد (بخشی سورشجانی، ۱۳۸۸)، پس هرچه خانواده شرایط گفت‌وگوی راحت‌تر را در مورد گسترده‌ای از موضوعات فراهم آورد و برای در میان گذاشتن افکار و احساسات و هیجانات وقت بگذارد (کاظمی خوبان و چابکی، ۱۳۹۶) و اعضا را به همفکری تشویق کند، احتمال این‌که فرزندان آن‌ها در بزرگسالی در رویارویی با عوامل فشار روانی ادراک شده را و هیجانات منفی مقاومت کنند و درگیر این شرایط نشوند، زیاد است.

همچنین این افراد دارای سبک اطلاعاتی از سطح تعهدات بالا و وضعیت هویت کسب‌شده برخوردار هستند و آگاهانه و به‌طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی آن‌ها می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورد استفاده قرار می‌دهند، این افراد نسبت به دیگران از آمادگی بیشتری برای حل مسائل و مشکلات شخصی، مدیریت هیجانی بهتر در شرایط متفاوت برخوردارند و از راهبردهای مقابله‌ای متمرکز بر مساله استفاده می‌کنند، بنابراین بدیهی است که افراد دارای چنین خصوصیتی برخلاف افراد با سبک سردرگم اجتنابی وقت خود را بیشتر در کسب دانش تحصیلی سپری کنند. بر اساس نظریه‌ی هویت، پیرو سبک هنجاری، یک سیستم کنترل است که مجموعه‌ای از هنجارها و ضد هنجارها را در فرد و جامعه به وجود می‌آورد و بر این اساس هویت تعریفی است که فرد به‌واسطه تعاملاتش با دیگران یا به عبارتی با نگاه کردن در آینه دیگران از خود به دست می‌آورد، در سبک هویت هنجاری افراد از مراجع قدرت تبعیت کرده و مستقلانه در جستجوی تفکرات شخصی نیستند یعنی به اکتشاف نمی‌پردازند، اما به هنجارهای والدینی خود کاملاً متعهد می‌باشند.

منابع

کرووش نیا، مریم؛ لطیفیان، مرتضی (۱۳۸۶). بررسی روایی و پایایی ابزار تجدیدنظر شده الگوهای ارتباطی خانواده. فصلنامه خانواده پژوهی، ۳(۱۲)، ۸۷۵-۸۵۵.

کاظمی خوبان، سیده زهرا؛ چابکی، سید عزیز (۱۳۹۶). رابطه عملکرد خانواده و سبکهای هویت در دانش‌آموزان دختر دبیرستانهای شهر کرج. مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت. ۴ (۱): ۲۶-۳۷.

سلطان آبادی، زینت (۱۳۹۴). رابطه بین کمال‌گرایی مثبت و منفی با عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان، کنفرانس بین‌المللی مدیریت، اقتصاد و علوم انسانی، ترکیه - استانبول، شرکت مدیران ایده پردازان پایتخت ایلپا.

بخشی سورشجانی، لیلا (۱۳۸۸). بررسی رابطه کمال‌گرایی با افسردگی و عملکرد تحصیلی و رابطه دو متغیر اخیر با وضعیت اجتماعی اقتصادی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد بهبهان. پژوهشنامه تربیتی، ۵، ۱۹، ۱-۲۵.

امانی، ملاحظ؛ کیانی، عارفه (۱۳۹۶). بررسی رابطه کمال‌گرایی و عملکرد تحصیلی: نقش میانجی خودنظم بخشی و خودکارآمدی تحصیلی، پژوهش‌های کاربردی روانشناختی، ۸، ۲، ۵۱-۶۸.

غلامی، سمانه؛ غفاری، مجید (۱۳۹۶). کمال گرایی مثبت و منفی و عملکرد تحصیلی: اثرات واسطه‌ای سبک هویت و تعهد هویت. دستاوردهای روان‌شناختی، ۲۴، ۲ - ۱۸، ۱۱۷-۱۳۶.
غضنفری، احمد (۱۳۸۳). اعتباریابی و هنجاریابی پرسشنامه سبک هویت (ISI-۶G). مطالعات تربیتی و روان‌شناسی. ۵ (۱): ۸۱-۹۴.

درتاج، فریبرز. (۱۳۸۳). بررسی تأثیر شبیه سازی ذهنی فرآیندی و فرآوردهای بر بهبود عملکرد تحصیلی دانشجویان، ساخت و هنجاریابی عملکرد تحصیلی. رساله دکتری، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه علامه طباطبایی.

Berzonsky, M. D. (۱۹۹۲). Identity style and coping strategies. *Journal of personality*, ۶۰(۴), ۷۷۱-۷۸۸.

Browning, M. H., & Rigolon, A. (۲۰۱۹). School green space and its impact on academic performance: A systematic literature review. *International journal of environmental research and public health*, ۱۶(۳), ۴۲۹.

erzinski, C. (۲۰۱۲). Recovery Mentorship Programs and Recovery from Addiction.

Fitzpatrick, M. A., & Ritchie, L. D. (۱۹۹۴). Communication schemata within the family. *Human Communication Research*, ۲۰(۳), ۲۷۵-۳۰۱.

Hellas, A., Ihanola, P., Petersen, A., Ajanovski, V. V., Gutica, M., Hynninen, T., ... & Liao, S. N. (۲۰۱۸, July). Predicting academic performance: a systematic literature review. In *Proceedings companion of the ۲۳rd annual ACM conference on innovation and technology in computer science education* (pp. ۱۷۵-۱۹۹).

Koerner, A. F., & Fitzpatrick, M. A. (۲۰۰۶). Family communication patterns theory: A social cognitive approach. *Engaging theories in family communication: Multiple perspectives*, ۵۰-۶۵.

Kyere, E., & Huguley, J. P. (۲۰۱۸). Exploring the process by which positive racial identity develops and influences academic performance in Black youth:

Implications for social work. *Journal of Ethnic & Cultural Diversity in Social Work*, 4, 6 1-19.

Mastoory, Y., Harandi, S. R., & Abdolvand, N. (2016). THE EFFECTS OF COMMUNICATION NETWORKS ON STUDENTS' ACADEMIC PERFORMANCE: THE SYNTHETIC APPROACH OF SOCIAL NETWORK ANALYSIS AND DATA MINING FOR EDUCATION. *International Journal on Integrating Technology in Education*, 4(4), 23-34.

McIntyre, J. C., Worsley, J., Corcoran, R., Harrison Woods, P., & Bentall, R. P. (2018). Academic and non-academic predictors of student psychological distress: the role of social identity and loneliness. *Journal of Mental Health*, 4, 9, 1-10.

Pham, L. B., & Taylor, S. E. (1999). From thought to action: Effects of process-versus outcome-based mental simulations on performance. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 25(2), 250-260.

Rice, K. G., Ray, M. E., Davis, D. E., DeBlaere, C., & Ashby, J. S. (2015). Perfectionism and longitudinal patterns of stress for STEM majors: Implications for academic performance. *Journal of Counseling Psychology*, 62(4), 718.

Xie, X., Wang, X., Wang, P., Wang, Y., Lei, L., Guo, J., ... & Bi, C. (2018). Academic Adaptation and Pursuit of the Symbolic Function of Mobile Phones among Adolescents: Moderating Role of Self-Identity and Mediating Role of Academic Performance. *Child Indicators Research*, 9, 14, 1-12.

Yang, H., Guo, W., Yu, S., Chen, L., Zhang, H., Pan, L., ... & Chang, E. C. (2016). Personal and Family Perfectionism in Chinese School Students: Relationships with Learning Stress, Learning Satisfaction and Self-Reported Academic Performance Level. *Journal of Child and Family Studies*, 25(12), 3675-3683.